

Evidencijski broj / Article ID: 11885544
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

**Senzacionalno
arheološko otkriće**

**NA BREKINJOVOJ KOSI U HRVATSKOJ BOJNI KOD GLINE PRONAĐENO
PRAPOVIJESNO NASELJE IZ BAKRENOG DOBA**

Arheolozi otkrili keramičke posude iz Lasinjske kulture

Na preventivno zaštićenom arheološkom nalazištu Brekinjova Kosa kod Hrvatske Bojne na području grada Gline, u blizini kamenoloma tvrtke Schwarzl d. o. o., na području uz državnu granicu Republike Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom, arheolozi su, izvedeći od 8. kolovoza do 6. listopada ove godine zaštitna arheološka istraživanja, otkrili prapovijesno naselje na gradini iz bakrenog doba iz razdoblja od 3,5 do 3 tisuće godina prije Krista u kojem su živjeli stanovnici koji su pripadali Lasinjskoj kulturi, a u starijem željeznom dobu Kolapijani. Iako su arheolozi i do tada znali da se na tom području nalazi naselje iz starijeg željeznog doba, ovogodišnje arheološko istraživanje koje je obavila ekipa predvođena dipl. arheol. Vinkom Madiracom, otkrilo je do tada nepoznate ostatke i predmete iz prapovijesti.

Zaštitna arheološka istraživanja na Brekinjovoj Kosi kod Hrvatske Bojne na prostoru grada Gline obavljena su na zahtjev tvrtke Schwarzl d. o. o., vlasnika tamošnjeg kamenoloma, kao investitora radova, dok je organizator arheološkog istraživanja bila tvrtka Pisa trade d. o. o.

PRONAŠLI OSTATKE VEĆIH NASEOBINSKIH OBJEKATA I VATRIŠTA

Arheološko nalazište Brekinjova Kosa nalazi se nad kamenolomom Hrvatska Bojna, u zoni budućih radova na vađenju kamena, te je Konzervatorski odjel Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH u Sisku 1. ožujka ove godine zabranio daljnje radove na iskorištavanju kamenoloma do provođenja zaštitnih arheoloških istraživanja na toj lokaciji.

Voditelj arheološkog istraživanja Madiraca otkriva da je prva faza zaštitnih arheoloških istraživanja provedena na zapadnom rubnom dijelu gradinskog naselja na površini od 2.540 četvornih metara.

„Radovi su provedeni metodom ručnog iskopa, osim u slučaju strojnog odstranjivanja recentnih zemljanih nanosa, a pratilo ih je uređivanje

arheološkog terena ručnim poliranjem. Svi su nepokretni arheološki nalazi i slojevi fotografirani i geodetski dokumentirani, te dokumentirani ručnim crtežom, a u tijeku je daljnja obrada u okviru završnog stručnog izvješća i stručnih radova. Pokretni arheološki nalazi prikupljeni su, dokumentirani i pohranjeni, te su trenutačno podvrgnuti procesima čišćenja, signiranja, sortiranja i konzerviranja, a i dalje će biti tretirani (crtanje, restauracija) u skladu s pravilima arheološke struke“, priopćio je Madiraca.

Arheolozi su izradili kontrolni profil u sjevernom usjeku pristupnog šumskog puta uz vršni plato gradinskog naselja i postavili probne sonde u sjeveroistočnom uglu nalazišta, te su utvrdili četiri geološka sloja ili stratigrafske jedinice. U prvom tankom sloju šumskog humusa našli su pokretne arheološke nalaze izvan zatvorenog konteksta, u drugom sloju rahle

sivkaste zemlje i kamena debljine oko 30 cm u vršnom platou i oko 10 cm na padini pronašli su vidljive arheološke slojeve, dok su u trećem sloju pronašli veću količinu pokretnih arheoloških nalaza, za koje je utvrđeno da se nalaze nad ostacima naseobinskih objekata vidljivih u donjem sloju. U četvrtom sloju glinasto – laporaste žučkaste zemlje i kamena, debljine svega nekoliko centimetara, u sjeveroistočnom uglu nalazišta, koja raste do čak 7 metara u smjeru jugozapada i padine, arheolozi su našli jasno vidljive ostatke većih naseobinskih objekata i vatrišta.

U ZEMUNICAMA PRONAŠLI KERAMIČKE POSUDE I KAMENE ALATKE

Na toj izuzetno vrijednoj arheološkoj lokaciji arheolozi su pronašli 11 ukopanih naseobinskih objekata, te dva samostalna vatrišta.

„Objekti nešto manjih dimenzija (7 objekata do četiri metara duljine i tri

jekata. U svakoj zemunici evidentirano je barem jedno vatrište, dok ih je unutar najveće zemunice evidentirano čak tri. Upravo u području vršnog platoa, utvrđena je i hodna površina od nabijene zemlje koja je prolazila između dva najveća objekta, zemunica, te se proteže dalje u smjeru vršnog platoa i šume izvan granica ovog arheološkog istraživanja. S obzirom na gustoću nalaza i velike dimenzije objekata, moguće je očekivati vrlo zahtjevnu arheološku situaciju u slučaju daljnje potrebe širenja radova na središnji dio vršnog platoa dalje prema istoku, koji se nalazi pod šumom“, potvrdio nam je voditelj arheološkog istraživanja Madiraca.

U TIJEKU RESTAURACIJA PRONAĐENOG VRHA ŽELJEZNE STRIJELE

Na pitanje vremena iz kojeg potječu otkrivene naseobine i pronađeni predmeti, Madiraca smatra da ve-

alni predmet predstavlja nalaz vrha željezne strijele, koji će biti podvrgnut daljnjem procesu restauracije. Dio pokretnih arheoloških nalaza, nakon procesa čišćenja, sortiranja, signiranja i konzerviranja, bit će restauriran ili dokumentiran crtežom u Odjelu za restauriranje podvodnih arheoloških nalaza Hrvatskog restauratorskog zavoda u Zadru“, ističe Madiraca.

Zaključuje da je tijekom arheoloških radova na tom lokalitetu zabilježena velika gustoća nepokretnih i pokretnih arheoloških nalaza na relativno maloj površini od 2.540 četvornih metara.

„Stoga sa sigurnošću možemo utvrditi da će daljnje pomicanje iskorištavanja kamenoloma Bojna u smjeru istoka i centra naselja zahtijevati provođenje opsežnih arheoloških istraživanja prije provođenja bilo kakvih građevinskih ili minerskih radova. Međutim, zapadni rubni dio, te manji dio centralnog dijela naselja smatramo istraženim, te je moguće provođenje daljnjih radova na iskorištavanju kamenoloma u tom dijelu nalazišta. Daljnje mjere zaštite arheološkog nalazišta i postupanja s istraženom površinom u nadležnosti su Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH u Sisku“, zaključuje Madiraca.

NA GRANICI IZMEĐU PANONSKOG I BALKANSKOG PROSTORA

Međutim, tijekom obrade pronađenih predmeta, posebno keramičkih posuda, koje su služile za kuhanje ili spremanje hrane, Madiraca je sa sigurnošću zaključio da to nije bilo samo Kolapijansko naselje iz kasnog brončanog i starijeg željeznog doba, nego iz tzv. Lasinjske kulture iz bakrenog doba iz razdoblja od 3,5 do 3 tisuće godina prije Krista. Ostaci tog prapovijesnog naselja nalaze se na gradini, na platou iznad Hrvatske Bojne, na prostoru omeđenom potocima Sivac i Bojna.

Prapovijesno naselje bilo je smješteno na strateškom položaju, na gradini koja se mogla uspješno braniti, a lokacija naselja bila je povezana s rudom čije je nalazište bilo u blizini.

„Nismo očekivali da ćemo na tom mjestu naći ostatke Lasinjske kulture iz bakrenog doba. Na tom lokalitetu istraživanja su ranije proveli arheolozi Zoran i Lazo Čučković iz Karlovca koji su pronašli ostatke kolapijanskog naselja iz starijeg željeznog doba, te predmete iz srednjovjekovnog razdoblja. Ali, nikada do sada nije provedeno ovako veliko istraživanje tog lokaliteta na kojem smo radili 34 radna dana. Prijašnjim istraživanjima bila su zahvaćena rubna područja lokaliteta i na pojedinim mjestima izvedena je sondaža, dok smo mi radili na istraživanju površine od 2.540 četvornih metara“, naglašava Madiraca.

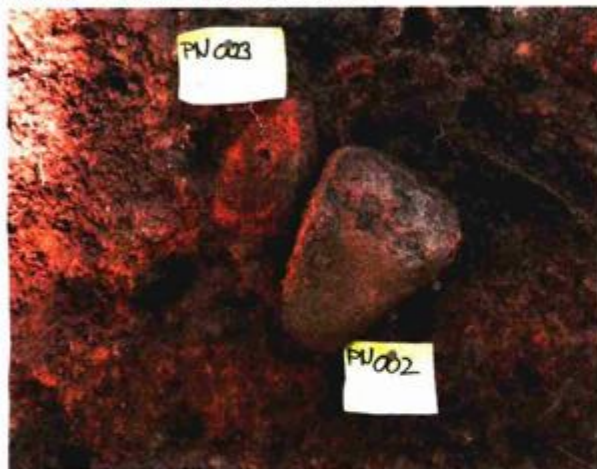
Pronalazak lasinjske naseobine iz bakrenog doba na Brekinjovoj Kosi, Madiraca smatra izuzetno značajnim arheološkim otkrićem, jer se to prapovijesno naselje na granici između panonskog i balkanskog prostora do tada nije povezivalo s lasinjskom kulturom i tim razdobljem.

Lokalitet Brekinjova Kosa trebalo bi i dalje sustavno arheološki istraživati kako bi se otkrile nove činjenice i dokazi o lasinjskom naselju. U planu arheološkog tima koji je otkrio lasinjsko naselje je i održavanje izložbe u Glini kako bi građanstvu i javnosti predstavili svoje nalaze i njihovu vrijednost. Ipak, izuzetno vrijedni arheološki nalazi u Brekinjovoj kosi kod Gline ostali bi zatrpani pod slojevima zemlje da vlasnici kamenoloma u Hrvatskoj Bojni nisu zatražili širenje prostora za vađenje kamena na područje preventivno zaštićenog arheološkog nalazišta.

Piše: Željko MALJEVAC

Radovi na arheološkom nalazištu Brekinjova Kosa

Keramički utezi pronađeni u jednoj od zemunica

Ostaci jedne od pronađenih zemunica

ARHEOLOŠKI TIM KOJI JE OTKRIO LASINJSKU NASEOBINU

Uz voditelja arheoloških istraživanja dipl. arheol. Vinka Madiracu, na istraživanju su radili dipl. arheol. Sanja Gospodinović kao njegova zamjenica, te diplomirani arheolozi Ivana Boras i Vedran Koprivnjak kao članovi stručne ekipe. Geodetsko dokumentiranje arheoloških nalaza i radove ručnog arheološkog iskapanja, uz nadzor arheologa, organizirala je tvrtka Pisa trade d.o.o., dok je tvrtka Schwarzl d. o. o. organizirala radilište i strojno odstranjivanje zemljanih nanosa.

Arheološku nacrtanu dokumentaciju izradila je dipl. inž. arh. Lucija Pecnik, crteže pokretnih arheoloških nalaza izradila je viši restaurator-tehničar Martina Čurković, dok je za restauriranje pokretnih arheoloških nalaza bila zadužena konzervator-restaurator Antonija Jozić.

Stručni nadzor arheoloških radova provodio je Konzervatorski odjel Ministarstva kulture RH u Sisku, a vodila ga je dipl. arheol. Ivana Miletić Čakširan, voditeljica sisačkog Odjela Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH.

metra širine), pronađeni su uglavnom na području padine (zapad). Radi se ili o zemunicama, ili o radnim objektima, a funkciju tih objekata utvrdit ćemo detaljnijom analizom pokretnog arheološkog materijala, što je u tijeku. U vršnom dijelu arheološkog nalazišta (istok), koji već pripada vršnom platou gradinskog naselja, evidentirana su četiri naseobinska objekta (zemunice) većih dimenzija. Najveća zemunica proteže se u smjeru sjever – jug u duljini od čak 17 metara i širini od oko četiri metra. Unutar objekata evidentirana je veća količina radnih jama, vatrišta i rupa od stupova. Da je riječ o zemunicama potvrđuje velika količina kućnog ljepra, fragmenata keramičkih posuda i kamenih alatki pronađenih unutar ob-

lika količina pokretnih arheoloških nalaza sa sigurnošću može datirati iz razdoblja starijeg željeznog doba. Uz karakteristični arheološki materijal iz doba starijeg željeznog doba, pronađeno je i nekoliko keramičkih ulomaka za koje je utvrđeno da pripadaju razdoblju kasnog srednjeg ili ranog novog vijeka.

„U većem broju evidentirane su keramičke posude koje bi mogle biti podvrgnute procesu potpune rekonstrukcije i restauracije, a pronađeno je i nekoliko manjih posudica (igrački) unutar zemunice. Tijekom radova pronađena je i veća količina kamenih alatki ili njihovih nusprodukata, prvenstveno unutar manjih radnih jama u sklopu većih zemunica. Jedinu met-